

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ เพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยเกื้อที่มีอิทธิพลต่อการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาที่มีทารกคลอดก่อนกำหนด โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างคือมารดาที่มีทารกคลอดก่อนกำหนด ทารกอายุ 2-4 เดือน จำนวน 100 คน ในโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ และ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก จ.นครสวรรค์ ผลจากการศึกษาได้นำเสนอในรายละเอียดด้วยตารางประกอบการบรรยาย แบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
2. การทำหน้าที่ครอบครัว
3. ความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้ของครอบครัว การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับพฤติกรรมทารกและการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาทารกคลอดก่อน กำหนด
4. ผลการทดสอบอิทธิพลและอำนาจการทำนายของปัจจัยเกื้อและปัจจัยเสี่ยงต่อการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

มารดาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 38 รองลงมาอายุ 30 – 34 ปี ร้อยละ 28 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 26.89 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.98 ปี ส่วนใหญ่มารดาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 43 ส่วนใหญ่ครอบครัวมีรายได้ 4,301 – 6,300 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 46 มารดาทุกคนมีสถานภาพสมรสคู่ อยู่ด้วยกัน (ตาราง 2)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของมารดาที่มีทารกคลอดก่อนกำหนด จำแนกตามอายุ การศึกษา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน อาชีพ สถานภาพสมรส (n=100 คน)

ข้อมูลส่วนบุคคลของมารดา		จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ (ปี)	($\bar{X}$ = 26.89 SD = 5.98 อายุต่ำสุด = 17 ปี อายุสูงสุด = 38 ปี)		
ต่ำกว่า 25 ปี		38	38.00
25 – 29 ปี		23	23.00
30 - 34 ปี		28	28.00
มากกว่า 35 ปี		11	11.00
การศึกษาของมารดา			
ประถม		19	19.00
มัธยมต้น		11	11.00
มัธยมปลาย		24	24.00
อนุปริญญาตรี		2	2.00
ปริญญาตรี		43	43.00
สูงกว่าปริญญาตรี		1	1.00
รายได้ครอบครัว (บาท/เดือน)	($\bar{X}$ = 6,336 SD = 2471.39 รายได้ต่ำสุด = 2,500 รายได้สูงสุด = 16,000)		
น้อยกว่า 4,300 บาท		19	19.00
4,301 – 6,300 บาท		40	40.00
6,301 – 8,300 บาท		20	20.00
8,301 ขึ้นไป		21	21.00
อาชีพ			
รับราชการ		20	20.00
แม่บ้าน		6	6.00
รับจ้าง		46	46.00
ธุรกิจส่วนตัว		28	28.00
สถานภาพสมรส			
อยู่ด้วยกัน		100	100.00

ส่วนด้านบุตรของมารดา กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นบุตรคนแรก คิดเป็นร้อยละ 60 ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีบุตรที่มีน้ำหนักแรกคลอดระหว่าง 2,001-2,500 กรัม คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาน้ำหนัก 1,501-2,000 กรัม พบร้อยละ 31 โดยมีน้ำหนักแรกคลอดเฉลี่ยเป็น 2,083.9 กรัม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 49 เป็นทารกที่มีอายุครรภ์ระหว่าง 33-37 สัปดาห์ ส่วนใหญ่บุตรได้รับการรักษาในโรงพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 62 (ตาราง 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของทารก จำแนกตามลำดับที่ของการเกิด น้ำหนักแรกคลอด อายุครรภ์ ($n = 100$ คน)

ข้อมูลของทารก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำดับที่ของบุตร		
ลำดับที่ 1	60	60.00
ลำดับที่ 2	32	32.00
ลำดับที่ 3	8	8.00
น้ำหนักแรกคลอด (กรัม) ($\bar{X} = 2,083.9$ $SD = 363.53$ น้ำหนักต่ำสุด = 1,050 น้ำหนักสูงสุด = 2,500)		
ต่ำกว่า 1,500 กรัม	9	9.00
1,501 – 2,000 กรัม	31	31.00
2,001 – 2,500 กรัม	60	60.00
อายุครรภ์ (สัปดาห์)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 28 สัปดาห์	19	19.00
29–32 สัปดาห์	32	32.00
33–37 สัปดาห์	49	49.00
การได้รับการรักษาในโรงพยาบาล	62	62.00
การไม่ได้รับการรักษาในโรงพยาบาล	38	38.00

ส่วนที่ 2 การทำหน้าที่ครอบครัว

การทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาที่มีทารกคลอดก่อนกำหนด พบว่า การทำหน้าที่ครอบครัวโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 100.67 ($SD = 11.77$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการทำหน้าที่ครอบครัวรายด้าน พบว่าด้านการแก้ปัญหามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.62 ($SD = 3.68$) คะแนนเฉลี่ยด้านการสื่อสารเท่ากับ 16.70 ($SD = 2.36$) คะแนนเฉลี่ยด้านบทบาทเท่ากับ 8.85 ($SD = 1.88$) คะแนนเฉลี่ยด้านการตอบสนองทางอารมณ์ เท่ากับ 15.09 ($SD = 2.76$) คะแนนเฉลี่ยด้านการควบคุมพฤติกรรมเท่ากับ 15.77 ($SD = 3.50$) คะแนนเฉลี่ยด้านความรักความผูกพันทางอารมณ์เท่ากับ 18.64 ($SD = 3.21$) (ตาราง 4)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการทำหน้าที่ครอบครัว รายด้านและโดยรวม ($n = 100$)

การทำหน้าที่ครอบครัว	คะแนนต่ำสุด-สูงสุด ของแบบวัด	คะแนนต่ำสุด-สูงสุดจริง ของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	SD
	(possible range)	(actual range)		
1. ด้านการแก้ปัญหา	9 – 36	16 – 36	25.62	3.68
2. ด้านการสื่อสาร	6 – 24	12 – 24	16.70	2.36
3. ด้านบทบาท	3 – 12	5 – 12	8.85	1.88
4. ด้านการตอบสนองทางอารมณ์	5 – 20	8 – 20	15.09	2.76
5. ด้านการควบคุมพฤติกรรม	6 – 24	8 – 24	15.77	3.50
6. ด้านความรักความผูกพันทางอารมณ์	7 – 28	10 – 27	18.64	3.21
7. การทำหน้าที่ครอบครัวโดยรวม	36 – 144	72 – 138	100.67	11.77

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้ของครอบครัว การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ความเครียดของการเป็นมารดา และ การทำหน้าที่ที่ครอบครัวของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด

จากตาราง 5 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรต้น พบว่า การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.10 ($SD = 2.88$) ส่วนสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 91.40 ($SD = 11.88$) และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.72 ($SD = 4.03$) ความเครียดของการเป็นมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 86.98 ($SD = 17.96$) (ตาราง 5)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ความเครียดของการเป็นมารดา ($n = 100$ คน)

ปัจจัยก่อ และปัจจัยเสี่ยง	คะแนนต่ำสุด-สูงสุด ของแบบวัด (possible range)	คะแนนต่ำสุด-สูงสุด จริงของกลุ่มตัวอย่าง (actual range)	$\bar{X}$	SD
1. การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล	5 - 15	5 - 15	12.10	2.88
2. สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส	26 - 130	47 - 119	91.40	11.88
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก	0 - 29	11 - 28	19.72	4.03
4. ความเครียดของการเป็นมารดา	35 - 175	39 - 113	86.98	17.96

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า รายได้ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการทำหน้าที่ที่ครอบครัวของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

พฤติกรรมทารก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .218, p < .05, r = .440, p < .01, r = .493, p < .01$ ตามลำดับ) ส่วนความเครียดของการเป็นมารดา มีความสัมพันธ์ทางลบกับการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.262, p < .01$) (ตาราง 6)

ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงค่าความสัมพันธ์ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6
1. รายได้ของครอบครัว	1.000	.162	.024	-.110	-.063	-.043
2. การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล		1.000	.226*	.271**	-.281**	.218*
3. สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส .440**			1.000	.257**	-.264**	
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก				1.000	-.202*	.493**
5. ความเครียดของการเป็นมารดา					1.000	-.262**
6. การทำหน้าที่ครอบครัว						1.000

** $p < .01$, * $p < .05$

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบอิทธิพลและอำนาจการทำนายของปัจจัยเกื้อและปัจจัยเสี่ยงต่อการทำหน้าที่ครอบครัว

การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุ เพื่อทำนายการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาที่มีทารกคลอดก่อนกำหนด จากตัวแปรทำนายคือ รายได้ของครอบครัว การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ความเครียดของการเป็นมารดา พบว่า ในการวิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้น (assumption) ของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย (multiple regression) ดังนี้

1. โดยการทดสอบการกระจายของตัวแปรต้นและตัวแปรตามแต่ละตัวโดยการ histogram ซึ่งพบว่าตัวแปรทุกตัวมีการกระจายเป็น โค้งปกติ
2. ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ทดสอบโดยการดูจาก scatterplot พบว่า มีตัวแปรต้นบางตัวมีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรต้น สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ที่มีความสัมพันธ์กับการทำหน้าที่ครอบครัว ส่วนตัวแปรต้น รายได้ครอบครัว การมี

ส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล และความเครียดของการเป็นมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับการทำหน้าที่ครอบครัว และในการตรวจสอบความเป็นอิสระกันของ ค่าความคลาดเคลื่อน ใช้สถิติทดสอบ Durbin-Watson ได้ค่าเท่ากับ 2.014 แสดงว่าความคลาดเคลื่อนมีความเป็นอิสระกัน

3. ส่วนการทดสอบ multicollinearity จากค่าสถิติที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอิสระคือ tolerance และ VIF ดังแสดงในตาราง 8 (ภาคผนวก ก) พบว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันน้อย เนื่องจาก tolerance มีค่ามาก และค่า VIF ก็มีค่าน้อย จึงไม่เกิดปัญหา multicollinearity ดังนั้นจึงเป็นไปตามข้อตกลงของการใช้ สถิติวิเคราะห์การถดถอย และ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายคู่ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ดังแสดงในตาราง 6 พบว่า ตัวแปรทำนายกับตัวแปรทำนายมีความสัมพันธ์กันน้อยจนถึงปานกลาง (ค่าตาราง $r = -.04 - .49$) แสดงให้เห็นว่าการศึกษาคั้งนี้ไม่มีปัญหา multicollinearity จึงเป็นไปตามข้อตกลงของการให้ สถิติถดถอยพหุ

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยทำนายการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด จากการทดสอบความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างตัวแปรต้นแต่ละตัวกับตัวแปรตาม พบว่า มีเฉพาะ ตัวแปร การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล สัมพันธภาพระหว่าง คู่สมรส ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ความเครียดของการเป็นมารดา ที่มีความสัมพันธ์กับการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดเท่านั้น ดังนั้นจึงใช้เฉพาะ 4 ตัวแปรนี้เข้าสมการวิเคราะห์ปัจจัยทำนายการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาทารกคลอด ก่อนกำหนด พบว่า ผลการวิเคราะห์ตัวแปร ทั้ง 4 มีอิทธิพลและสามารถทำนาย การทำหน้าที่ของ ครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 และพบว่าเฉพาะ สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก มีอิทธิพลต่อการทำหน้าที่ครอบครัว ($\beta = 0.31$, $p = .001$ และ $\beta = 0.39$, $p = .000$ ตามลำดับ) โดยสามารถอธิบายการผันแปรของการทำหน้าที่ ครอบครัวของมารดาที่คลอดก่อนกำหนด ได้ร้อยละ 33.1 (Adjusted $R^2 = .331$) (ตาราง 7)

สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{การทำหน้าที่ครอบครัว} = & 54.89 + .01 (\text{การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารก} \\ & \text{ขณะอยู่ในโรงพยาบาล}) + .31 (\text{สัมพันธภาพระหว่างคู่} \\ & \text{สมรส}) + .39 (\text{ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก}) \\ & - .09 (\text{ความเครียดของการเป็นมารดา}) \end{aligned}$$

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรทำนายการทำหน้าที่ครอบครัว

ตัวแปรทำนาย	B	SE.B	β	part R^2	t
1.การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ใน ร.พ.	.06	.36	.01	.014	.16
2.สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส	.30	.08	.31	.291	3.53 **
3.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก	1.13	.25	.39	.365	4.44***
4.ความเครียดของการเป็นมารดา	-.06	.05	-.09	-.090	-1.09
Adjusted R^2 = .331					
F (4,95) = 13.22 p = .000					
ค่าคงที่	54.89	11.46		4.78	.000

p < .01 , * p < .001